

Retouradres: Postbus 93122, 2509 AC Den Haag

Ministerie van Justitie en Veiligheid
XXXX

Geachte heer xxxx,

De Nationale ombudsman heeft in augustus 2023 een brief geschreven aan uw ambtsvoorganger over 'Zorg en Research' (hierna: Z&R). Z&R bood zorg aan forensische patiënten. Bij Z&R werd door uw ministerie zodanig ondermaatse zorg vastgesteld dat de overeenkomst tussen DJI en Z&R werd beëindigd. De Nationale ombudsman heeft over de situatie bij Z&R vragen gesteld. Namens uw ambtsvoorganger is op 11 juni 2024 op die vragen geantwoord. Deze brief houdt mijn reactie op die antwoorden in.

Kern van deze brief

De Nationale ombudsman blijft bij het standpunt dat de Staat (eind)verantwoordelijk is en blijft voor de kwaliteit van de forensische zorg. Tegen die achtergrond is de beantwoording van mijn vraag over de informatievoorziening over het klachtrecht onvolledig. En hoewel het ministerie heeft geleerd van de situatie bij Z&R, moeten de concrete resultaten van die maatregelen nog worden afgewacht. Hieronder wordt mijn reactie nader toegelicht.

De klachtbehandeling

De Nationale ombudsman heeft zich op het standpunt gesteld dat de Staat (eind)verantwoordelijk is en blijft voor de kwaliteit van de forensische zorg. Daarom werd aangegeven dat ook bij de plaatsingsautoriteit moet kunnen worden geklaagd. Tegen die achtergrond werd gevraagd hoe de informatievoorziening voor forensische patiënten over het klachtrecht is gewaarborgd.

Het namens uw ambtsvoorganger geformuleerde antwoord op die vraag hield in: "*bij intramuraal verblijf is de Wvvgz¹ van toepassing en geldt de (bijzondere) klachtregeling van de Wvvgz. De Wkkgz² waarborgt dat de zorgaanbieder informatie verstrekt aan patiënten.*"³ Vervolgens wordt art. 13 van de Wkkgz geciteerd. In dat artikel is onder andere geregeld dat een zorgaanbieder een schriftelijke klachtenregeling treft en hierover informatie aan cliënten aanbiedt.

Ik constateer dat mijn vraag (groten)deels onbeantwoord is gebleven en wel vanwege het volgende. In de eerste plaats had DJI een raamovereenkomst gesloten met Z&R voor het "*verlenen van ambulante begeleiding en verblijfszorg aan patiënten met een (strafrechtelijke) forensische zorgtitel*".⁴ Uit art. 3:1 Wvvgz blijkt dat de Wvvgz een limitatieve opsomming voor de

Pagina 1

Datum
22 juli 2024

Onderwerp
Reactie op brief van 11 juni 2024

Ons nummer
XXXX

Uw kenmerk
XXXX

Bijlage(n)
1. Brief No 28 augustus 2023
2. Brief DJI 11 juni 2024

Contactpersoon
XXXX

Nationale ombudsman
Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag

Postbus 93122
2509 AC Den Haag

T xxxx
post@nationaleombudsman.nl
www.nationaleombudsman.nl

¹ Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg.

² Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg.

³ Voetnoten in citaat aangevuld door de Nationale ombudsman.

⁴ Rechtbank Den Haag 23 december 2021, ECLI:NL:RBDHA:2021:15276 onder 2.3.

grondslagen van verplichte zorg kent.⁵ Hoewel de Wfz bepaalt dat die zorg uit de Wvvggz ook forensische zorg is,⁶ betreft dit maar een klein deel van de forensische patiënten. Het merendeel van de forensische patiënten zijn namelijk – kort gezegd - personen die in het kader van een opgelegde (voorwaardelijke en/of tenuitvoergelegde) strafrechtelijke uitspraak, strafbeschikking, gratie, sepot of geschorste voorlopige hechtenis zorg krijgen verleend. Zij vallen niet onder de Wvvggz maar onder de Wet forensische zorg (Wfz).⁷ De Wfz kent geen (bijzondere) klachtenprocedure.

Pagina 2

Ons nummer

xxxx

Bovendien lijkt u enkel in te gaan op de klachtenvoorzieningen voor intramurale patiënten, terwijl Z&R ook ambulante forensische zorg aanbiedt.

Dan de stelling dat de waarborg voor informatieverstrekking uit de Wkkgz toepasselijk is. Uit de Wvvggz blijkt expliciet dat als de Wvvggz toepasselijk is, hoofdstuk 3 (en dus art. 13) van de Wkkgz juist níet toepasselijk is.⁸ Mocht met de verwijzing naar de Wkkgz echter zijn bedoeld dat buiten de kaders van de Wvvggz de Wkkgz toepasselijk is, dan herhaal ik mijn standpunt dat - zeker in de situatie van Z&R - een doorverwijzing naar (de klachtenregeling van) de zorgaanbieder ongepast is. Bovendien lijkt hiermee te worden afgeweken van het eerdere antwoord dat patiënten bij de reclassering terecht kunnen met hun klachten.

Gelet op het voorgaande is de beantwoording van mijn vraag onvolledig. Voor een groot deel van de forensische patiënten is het namelijk onduidelijk gebleven bij wie zij anders dan bij de zorgaanbieder kunnen klagen en hoe de informatievoorziening daarover is gewaarborgd. Ik hecht eraan nogmaals op te merken dat het hier om een kwetsbare groep burgers gaat die onderworpen zijn aan gedwongen zorg opgelegd namens de Staat.

Wat heeft het ministerie geleerd

De Nationale ombudsman heeft gevraagd wat het ministerie heeft geleerd van de situatie bij Z&R. Namens uw ambtsvoorganger is aangegeven dat nieuwe raamovereenkomsten zijn gesloten die op 1 januari 2024 zijn ingegaan. Aan de voorkant is strenger geselecteerd op kwaliteit. Ook kan sneller ingegrepen worden en is er een kwaliteitskader forensische zorg gekomen (KKFZ). DJI heeft daarnaast het contractmanagement en de materiële controle versterkt. Bij misstanden zal DJI het 'cliëntbelang' wegen, omdat uitplaatsing ook impact kan hebben op een 'cliënt'. Daardoor wordt de voorkeur gegeven aan een verbeterplan, waarbij kwaliteit van zorg altijd voorop zal staan. Het is niet mogelijk zomaar afscheid te nemen van een zorgaanbieder, maar een plaatsingsstop voor nieuwe 'cliënten' behoort tot de mogelijkheden. Bij uitplaatsing wordt contact en overleg gezocht met de plaatsingsautoriteit, waarbij gekeken wordt naar de individuele omstandigheden. De reclassering zal doorgaans informeren over de uitplaatsing, omdat dit een bekend gezicht is voor een 'cliënt'.

Over de personen die bij Z&R zijn geplaatst, is namens uw ambtsvoorganger nog aangegeven dat de reclassering intensief en persoonlijk contact heeft

⁵ De belangrijkste voorbeelden zijn dat de rechter buiten de strafrechtelijke kaders om een zorgmachtiging afgeeft of de burgemeester een crisismaatregel neemt. Zie T&C PFR, commentaar op art. 3:1 Wvvggz.

⁶ Vgl. art. 1:1 lid 2, derde volzin, Wfz.

⁷ Art. 1:1 lid 2, eerste en tweede volzin, Wfz.

⁸ Zie art. 10:1 lid 2 Wvvggz. Zie ook T&C PFR, commentaar op hoofdstuk 10 Wvvggz.

gehad met die 'cliënten' om onrust weg te nemen. Zij zijn geïnformeerd en overgeplaatst. Er is nadien geen gebaar meer gemaakt. Het is u onduidelijk of zij nog gebruik hebben gemaakt van de klachtenregeling van de Wvvgz.

De Nationale ombudsman vindt het goed om te horen dat er is geleerd van de misstanden die bij Z&R hebben gespeeld. De concrete resultaten van die verschillende maatregelen in en rondom de nieuwe raamcontracten zullen nog moeten worden afgewacht.

De ombudsman vindt verder dat het voor de hand lag dat de personen die bij Z&R in behandeling waren zijn overgeplaatst. De overeenkomst met Z&R werd immers beëindigd. Dat daarin door de reclassering intensief persoonlijk contact is geweest, vindt de ombudsman positief. De opmerking dat er geen klachten zijn ingediend in het kader van de procedure van de Wvvgz kan de ombudsman goed plaatsen in het licht van hetgeen onder het vorige kopje is opgemerkt.

Tot slot

Deze brief wordt voorgelegd tijdens het commissiedebat gevangeniswezen en TBS in de Tweede Kamer op 2 oktober a.s.. Ook onze contactpersonen in uw organisatie (xxxx en xxxx) ontvangen dit bericht. Daarbij geven we aan met wie zij contact kunnen opnemen als er nog vragen zijn.

Met vriendelijke groet,
de Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen

Pagina 3

Ons nummer

xxxx